

**DEKLARACJA IDEOWA,
POLSKIEGO STRONNICTWA LUDOWEGO**

**VIII KONGRES
POLSKIEGO STRONNICTWA LUDOWEGO**

Warszawa, 23 października 2004 r.

Deklaracja Ideowa Polskiego Stronnictwa Ludowego

VIII Kongres Polskiego Stronnictwa Ludowego odbywa się w szczególnym momencie historycznym. Od 1 maja 2004 r. Polska stała się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej. Fakt ten zamyka okres wchodzenia naszego kraju w euroatlantyckiej struktury bezpieczeństwa i współpracy gospodarczej. W środowisku politycznym ruchu ludowego rodzi się pytanie o miejsce i rolę Polskiego Stronnictwa Ludowego w nowych warunkach. Świadomi odpowiedzialności za los i przyszłość naszego Stronnictwa pragniemy na nowo potwierdzić ideowe podstawy jego działalności.

Potwierdzenie tożsamości

Polityczny, zorganizowany ruch ludowy powstał w drugiej połowie XIX wieku. Kolebką tradycji Polskiego Stronnictwa Ludowego była Małopolska, ciesząca się szerokim zakresem swobód politycznych w wielonarodowej austro-węgierskiej monarchii. Okoliczności te sprawiły, iż pierwsze partie chłopskie powstawały tam na drodze legalnej i zdobywały doświadczenie polityczne wykorzystując mechanizmy demokracji parlamentarnej. W tym czasie określony został kanon podstawowych wartości stronnictw chłopskich: ziemia, władza i oświata dla ludu, ale też poszanowanie prawa i odwoływanie się do chrześcijańskich wartości. Ruch ludowy w każdych okolicznościach społeczno-ustrojowych i historycznych działał w imię narodowej racji stanu, którą jest niepodległe, silne i sprawiedliwe państwo. Wierności tym zasadom dochowywaliśmy w najcięższych dla narodu próbach.

Charakter Polskiego Stronnictwa Ludowego określają środowiska, w których źródłem utrzymania była zawsze własna praca w gospodarstwie, przedsiębiorstwie, strukturach administracji i w usługach.

Państwo

Narodowa i państwowa myśl ruchu ludowego oraz postawa klasy chłopskiej współdecydowały o powstaniu suwerennego państwa polskiego. Stronnictwa ludowe zabiegały o należne mieszkańcom wsi miejsce w społeczeństwie.

Nawiązujemy do chlubnych tradycji ruchu ludowego i jego przywódców Wincentego Witosa, Macieja Rataja, Stanisława Mikołajczyka, Franciszka Kamińskiego, którzy państwo traktowali jako nieocenioną wartość nadrzędną w stosunku do interesów poszczególnych grup i warstw społecznych. Państwo jest niezbędne do zachowania poczucia tożsamości narodowej i przez to jest jedną z najwyższych wartości. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej nie może pomniejszać znaczenia roli państwa. Powinno ono pozostać nadal najwyższym dobrem wspólnym obywateli dziedzicząc historyczne doświadczenia narodu.

Chłopi byli tą częścią społeczeństwa, która obroniła i przechowała idee podmiotowości politycznej narodu w czasie okupacji i okresie ograniczenia suwerenności politycznej, gospodarczej i kulturowej. Chłopi swą postawą zachowali fundamentalne wartości narodowe oraz wiarę w twórcze możliwości jednostki ludzkiej. Przekonanie o osobistej odpowiedzialności jednostki za los własny, rodziny i społeczeństwa należy do zrębów myśli politycznej.

Ruch ludowy konsekwentnie głosił, że podstawowym składnikiem państwowej i narodowej racji stanu jest bezpieczeństwo żywnościowe społeczeństwa. Bezpieczeństwo bazujące na rozwoju polskiego

rolnictwa i przetwórstwa rolno-przemysłowego. Popieramy określony w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej ustrój rolny oparty na rodzinnych gospodarstwach rolnych.

Idee polskiego ruchu ludowego stały się powszechnym dziedzictwem myśli gospodarczej. Postawą tej myśli jest przekonanie, że produkcja rolna ze względu na uwarunkowania przyrodnicze różni się od innych działów w produkcji i wymaga odmiennego traktowania w polityce gospodarczej państwa. Fakt ten również obecnie jest widoczny w polityce przodujących gospodarek światowych, w tym państw Unii Europejskiej.

PSL uznając podstawowe prawa społeczne, kulturalne i polityczne jednostki, akceptuje jednocześnie różnorodność myśli, postaw i działań ludzkich. Zasady sprawowania władzy określa demokratyczna forma ustrojowa państwa, uznająca wolę większości obywateli za źródła uprawnień władczych organów państwa przy zapewnieniu równych praw politycznych, gospodarczych, społecznych i kulturowych obywatelom.

Państwo będąc dobrem wspólnym musi pełnić w stosunku do obywatela funkcję służebną, gdyż osoba ludzka jest pierwszą i podstawową wartością w społeczeństwie i państwie.

Odpowiedzialność obywatelska

Ruch ludowy podjął walkę o prawa obywatelskie dla chłopów i przygotowanie ich do udziału w życiu państwowym. Jednym z najważniejszych zadań programowych jest walka o powszechny i równy dostęp do oświaty, stałe podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości obywatelskiej. Zmierzamy do tego, aby demokracja oparła się o najszerze warstwy, przynosząc trwałe rezultaty w aktywności obywatelskiej.

W długiej historii ruchu ludowego wielokrotnie musieliśmy zdawać egzamin z odpowiedzialności za demokrację i państwo. Przez wiele minionych dziesięcioleci bezpartyjność oznaczała często nie tyle bierność, co opozycyjną postawę wobec panującego wówczas ustroju. Dlatego będziemy przywracać rangę i szacunek działalności publicznej, bez której nie może istnieć zdrowy ustrój demokratyczny. W krajach wolnych i demokratycznych, kto chce coś znaczyć, musi przedtem określić swoją postawę. Podejmiemy na nowo trud kształcenia i wychowania dla państwa. W przyszłości nie możemy rozwijać człowieka i społeczeństwa bez edukacji. Społeczeństwo wykształcone bardziej rozumie granice tolerancji, wolności, demokracji, ale też i odpowiedzialności. Do pracy społecznej w samorządach, partiach politycznych, organizacjach społecznych potrzeba ludzi uczciwych i oddanych dla kraju. Bez takich postaw polska demokracja staje się łupem ludzi traktujących politykę jako prywatę.

Równość

Naszym ideowym zadaniem jest budowanie ustroju państwa, którego podmiotem jest człowiek.

Przed państwem i społeczeństwem stoi zadanie ograniczenia nierówności występujących między obywatelami. Nie zwalnia to jednak żadnego człowieka od odpowiedzialności za jakość własnego życia i swojej rodziny.

Nie akceptujemy poglądów, że wysoka rozpiętość dochodowa i majątkowa poszczególnych osób jest nieodzownym czynnikiem wzrostu gospodarczego. Państwo zobowiązane jest do takiego podziału środków, który sprzyjać będzie wzrostowi poziomu życia wszystkich warstw społecznych i tworzenia możliwości aktywności gospodarczej oraz inwestowania we własny rozwój.

Solidarność

W ostatnich latach poszerza się sfera ubóstwa i niedostatku. A z drugiej strony rażą przykłady nieuczciwego bogacenia się. W obliczu rozmiaru tych problemów Polska potrzebuje nowych, wiarygodnych idei, mogących wpływać na ukształtowanie zasad życia społecznego w duchu solidaryzmu. Opowiadamy się za tworzeniem możliwości odchodzenia od darwinizmu społecznego na rzecz partnerskiej współpracy dla dobra wspólnego. Większość partii podporządkowuje swoją działalność bieżącej rywalizacji wyborczej, zapominając o tym, że źródłem nierówności jest przede wszystkim brak pracy. Wyrządza to największą szkodę młodemu pokoleniu Polaków. PSL ma program chroniący krajowy rynek pracy i zachęcający do inwestowania.

Naszym dążeniem jest tworzenie nowych miejsc pracy, nowych grup zawodowych, nowych powiązań międzyludzkich. Uważamy, że wieś jest tą przestrzenią, która może zatrzymać dużo ludzi, oferując im nowe miejsca pracy, zwłaszcza w tzw. otoczeniu rolnictwa.

Polskie Stronnictwo Ludowe nigdy nie poprze działań przerzucających na najuboższe grupy społeczne dodatkowych ciężarów utrzymania państwa ani żadnego programu, którego realizacja prowadziłaby do dalszego wzrostu rozwarstwienia dochodowego.

Nie dopuścimy również do pomniejszenia tych zdobyczy socjalnych ludności rolniczej, o które przez dziesięciolecia walczyliśmy, a które wynikają z konstytucyjnej zasady równości praw i obowiązków wszystkich obywateli.

W warunkach demokratycznego państwa możliwe jest rozwiązanie najtrudniejszych problemów. Potrzebne jest w tym celu współdziałanie polityków różnych orientacji ideowych. Wolę takiej współpracy w imię nadrzędnych interesów Polski potwierdzamy. W interesie państwa nie odrzucamy możliwości współpracy z żadną partią respektującą zasady demokracji.